„Chruściki Borów Tucholskich - wyniki wstępnych badań”

Elżbieta Brulińska

elzbietabrulinska@wp.p

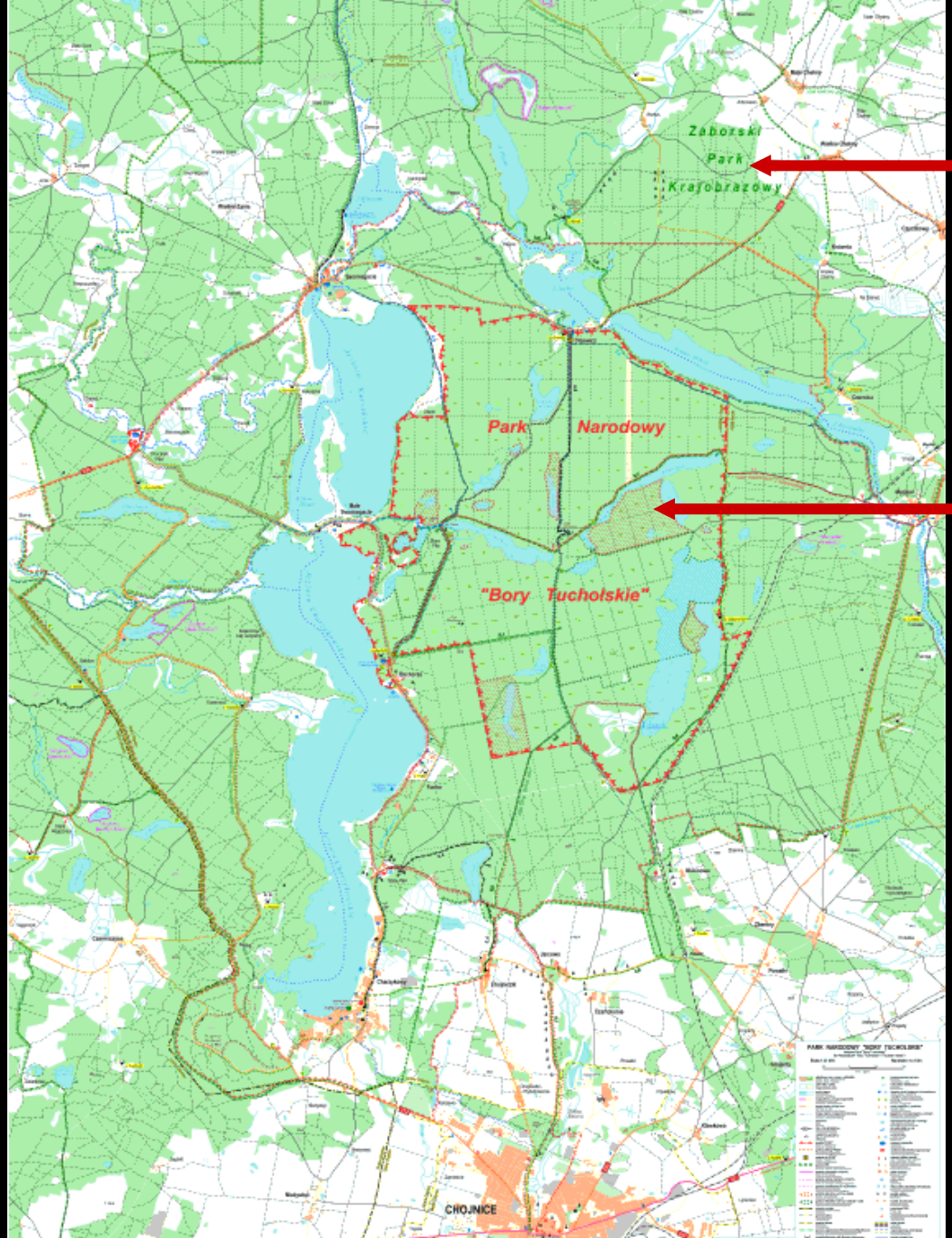

Zaborski PK

PN „Bory Tucholskie”

Obszary chronione

„Parki narodowe zgodnie z obowiązującą Ustawą o ochronie przyrody, zajmują szczególne miejsce w całym systemie obszarów chronionych.

Występują tu wartości przyrodnicze o najwyższej randze, gdzie ochronie podlega całość przyrody oraz swoiste cechy krajobrazu, a wszelkie działania są podporządkowane ochronie.

Wszystkie parki narodowe oprócz funkcji ochronnej spełniają także funkcje: naukową, edukacyjną i turystyczną (w zakresie udostępniania parków do zwiedzania).”

http://park-borytucholskie.info/

Park Narodowy „Bory Tucholskie”

- ✓PN Bory Tucholskie utworzono 14 maja 1996 roku
- ✓woj. pomorskie
- ✓powierzchnia 4 798 ha

- ✓lasy mieszane, bory suche, bory świeże, bory bagienne, olsy
- ✓łąki, jeziora i torfowiska
- ✓wody powierzchniowe – 530 ha (11%)
- ✓21 jezior

Zaborski Park Krajobrazowy

- ✓1 z 9 Parków Krajobrazowych w woj. pomorskim
- ✓utworzony 15 maja 2006 roku
- ✓powierzchnia – 34 026 ha
- ✓47 jezior (4 319,27 ha)

Otulina PN „Bory Tucholskie”

- ✓12 980,52 ha
- ✓otacza teren PN „Bory Tucholskie”

Cel

- ✓inwentaryzacja przyrodnicza Borów Tucholskich
- ✓zbadanie trichopterofauny PN „Bory Tucholskie”, Zaborskiego PK oraz otuliny PN Borów Tucholskich
- ✓poszerzenie wiedzy dotyczącej *Trichoptera* jezior lobeliowych
- ✓ocena wartości ekologicznej chruścików na danym obszarze

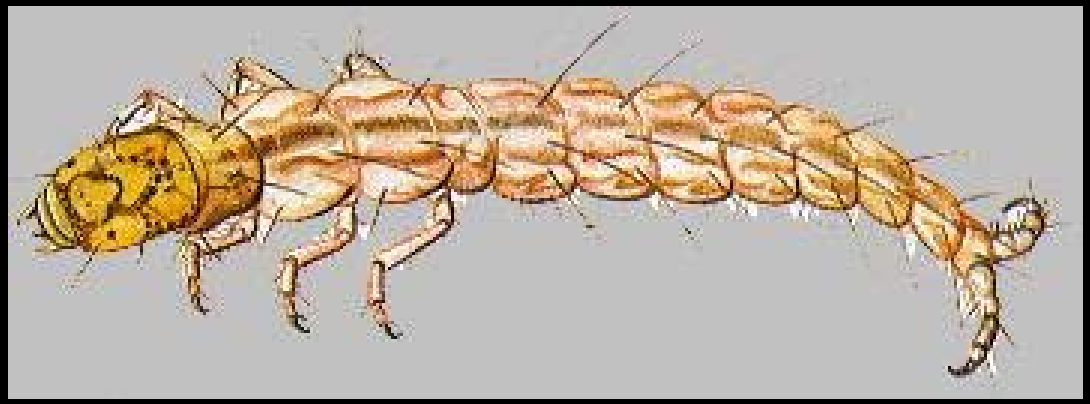

Materiał

- 2-11.08.2004
- 29.06-2.07.2006
- 16-19.08.2006

- 25 jezior o różnicowanej trofii
- rzeka
- 2 stanowiska przy wypływie z jeziora Niedźwiedź

Stanowiska wybierano na podstawie zróżnicowania zbiorowisk roślinnych oraz zróżnicowania podłoża.

Badane obiekty

Zaborski PK

J. Czarne

J. Duże Głuche

J. Gardliczno Duże

J. Gardliczno Małe

J. Małe Głuche

J. Nawionek

J. Piecki

J. Płęsno Duże

J. Zmarłe

Otulina

J. Żabionek

J. Sosnówek

J. Niedźwiedź

J. Moczadło

J. Małe Łowne

J. Długie

PN „Bory Tucholskie”

J. Bełczak

J. Główka

J. Jeleń

J. Małę Gacno

J. Ostrowite

J. Płęsno

J. Wielkie Gacno

J. Zielone

Struga Siedmiu Jezior

J. Nierybno

J. Głuche

Jeziora lobeliowe

J. Wielkie Gacno

J. Małe Gacno

J. Nierybno

J. Głuche

J. Nawionek

J. Moczadło

J. Gardliczno Małe

Metody

Próby pobierano:

zerpakiem
ydrobiologicznym

iatką entomologiczną

zerpakiem entomologicznym

na upatrzonego”

Zabezpieczenie:

konserwacja

oznaczenie

archiwizacja

Zastosowane metody

✓Metoda jakościowa Jaccarda

-podobieństwo faunistyczne

$$Pxy = \frac{c}{a+b-c} \quad 100\%$$

gdzie: Pxy – podobieństwo faunistyczne między dwoma układami (stanowiskami, zbiornikami itp.) x i y,

c – liczba wspólnych gatunków dla x i y,

a – liczba gatunków w zbiorze x,

b – liczba gatunków w zbiorze y

(a + b – c = n)

✓Krzywa Beklemieszewa

-reprezentatywność materiału

-sprawdzenie czy można się spodziewać większej ilości gatunków

Wyniki - rok 2004

- 918 osobników
- 9 rodzin
- 21 rodzajów
- 36 gatunków
- głównie pospolite gatunki jeziorne
- gatunki charakterystyczne dla jezior śródleśnych:
  - *Cyrnus insolutus*
  - *Holocentropus picicornis*
  - *Limnephilus marmoratus*
  - *Limnephilus nigriceps*
  - *Oecetis lacustris*
  - *Oecetis testacea*
- Gatunki charakterystyczne dla rzek i cieków:
  - *Neureclipsis bimaculata*
  - *Hydropsyche angustipennis*

Jaccard – podobieństwa jezior

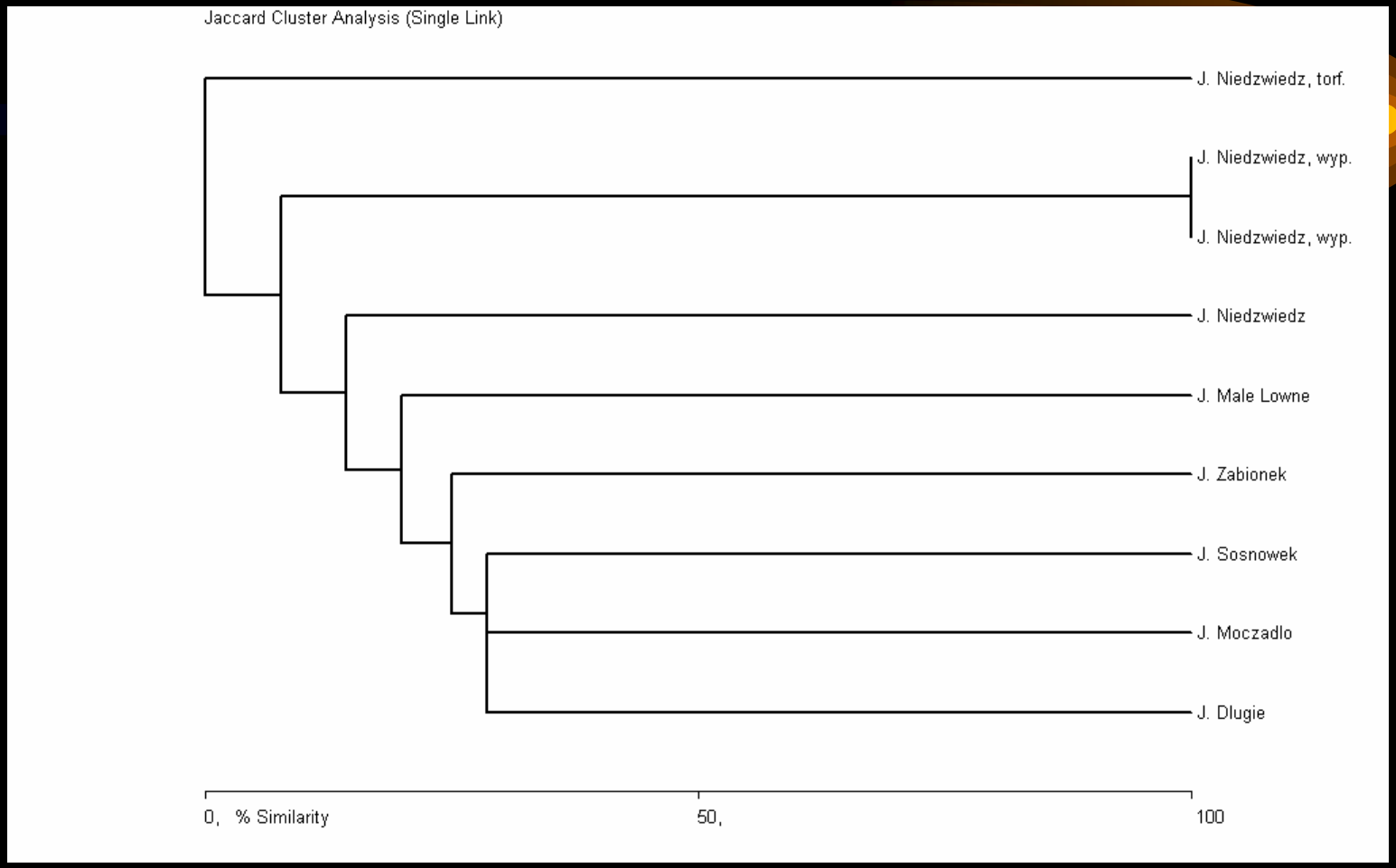

Otulina Parku Narodowego „Bory Tucholskie”

Krzywa Beklemieszewa

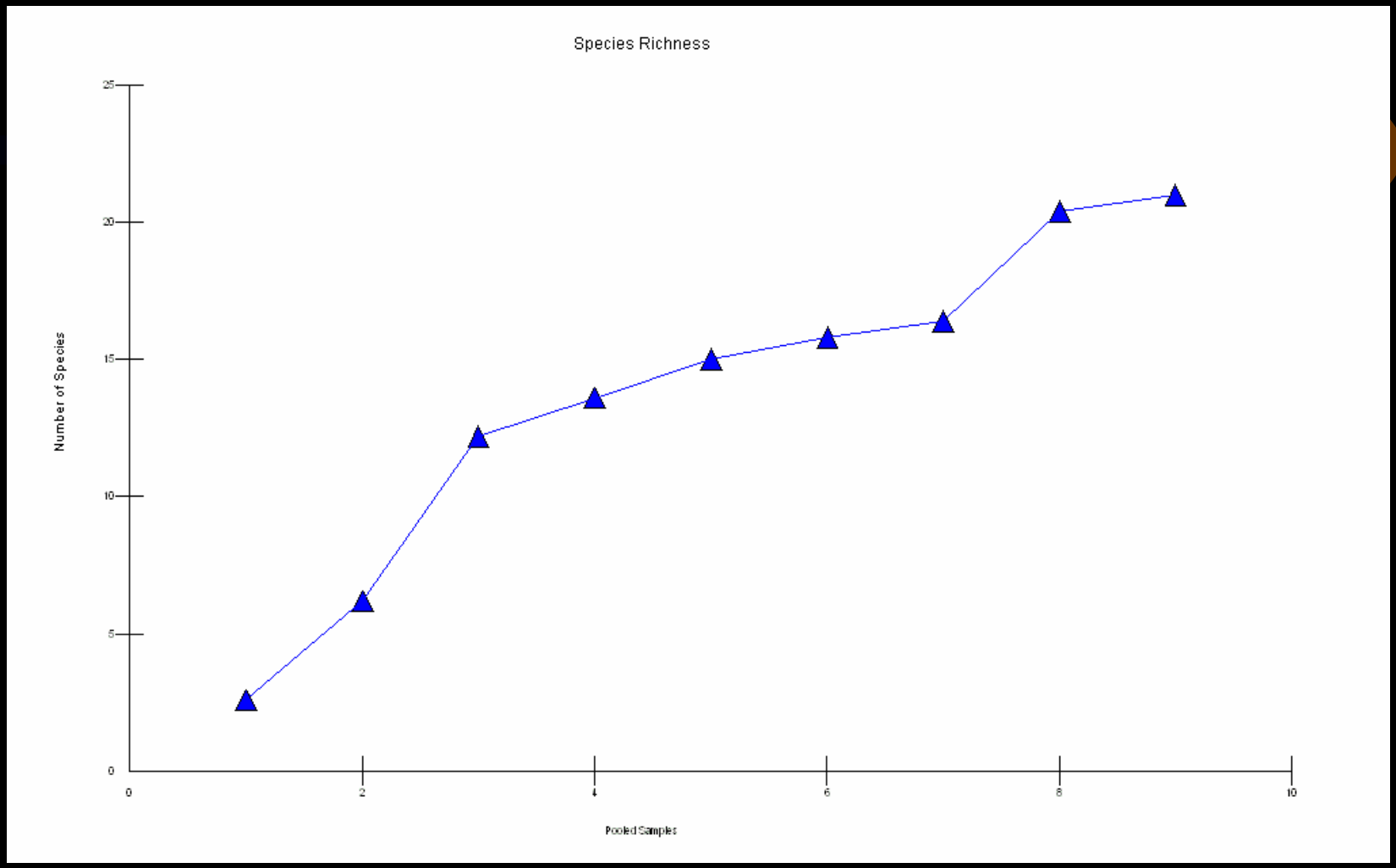

Otulina Parku Narodowego „Bory Tucholskie”

Materiał z roku 2006 jest wciąż oznaczany

Nowe gatunki:

✓*Limnephilus borealis* – limnebiont, występuje m. in. w jeziorach lobeliowych, rzadki na Mazurach, częstszy na północnym-zachodzie (J. Gardliczno Małe)

✓*Limnephilus decipiens* – limnebiont, unika zamulenia i wód dystroficznych, preferuje dno bogate w gruboziarnisty detrytus (J. Gardliczno Małe)

✓*Ylodes conspersus* - rodzaj Ylodes występuje w rzekach oraz wodach stojących; nie są gatunkami pospolitymi (J. Moczadło)

Wnioski

- ✓mała ilość prób pobrana siatką oraz czerpakiem entomologicznym
- ✓krzywe Beklemieszewa wskazują na kolejne gatunki do odnalezienia
- ✓wstępne oznaczenia prób z roku 2006 wykazują nowe taksony
- ✓potrzeba dalszych badań
- ✓brak aspektu wiosennego i jesiennego

Możliwości

✓Chruściki jezior Polski są poznane stosunkowo dobrze (Czachorowski 1998)

✓nie wszystkie parki narodowe są rozpoznane pod kątem *Trichoptera* (Czachorowski i Majewski 2003)

✓opracowanie trichopterofauny jezior lobeliowych Polski

✓Moczadło – oligotroficzne jezioro lobeliowe

Dziękuję za uwagę!

Pragnę podziękować:

- ✓uczestnikom obozu 2004
- ✓Marzenie Mazurowskiej i Wiolecie Wolak za pomoc w zbieraniu materiału
- ✓Andrzejowi Markiewiczowi za pomoc w oznaczaniu
- ✓dr Tomaszowi Majewskiemu oraz Michałowi Skrzypczakowi za udostępnienie zdjęć
- ✓Marcinowi Krejckantowi za pomoc merytoryczną i pomoc w oznaczaniu
- ✓dr Joannie Pakulnickiej za umożliwienie wyjazdów
- ✓prof. Stanisławowi Czachorowskiemu za oznaczenie materiału z roku 2004 i nieocenioną pomoc przy obecnym oznaczaniu